

مبانی الاهیات

مسیحی

راهنمای مطالعه

درس
دوم

بررسی الاهیات مسیحی

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

فهرست مطالب

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

آمادگی

(۱) مقدمه

(۲) الاهیات مسیحی

مسائل مربوط به تعاریف

تعاریف کارآمد

یگانگی و تنوع

الاهیات یکپارچه

الاهیات چندگانه

(۳) سنت‌های مسیحی

تعریف سنت

تعریف منفی

تعریف مثبت

گرایشات سنت‌ها

آموزه

رفتار

احساس

اهمیت سنت‌ها

هشیاری شخصی

هشیاری نسبت به دیگران

(۴) سنت اصلاح‌شده

ریشه‌ها و تحولات

گرایشات

تمایزات

سولها یا یگانه‌های الاهیات اصلاحات

یگانگی کلام خدا

آموزه خدا
فرهنگ بشری

(۵) نتیجه‌گیری
سوالات مرور
سوالات کاربردی

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

این راهنمای مطالعه برای استفاده در کنار درس تصویری مربوط به آن طراحی شده است. اگر به نسخه تصویری درس دسترسی ندارید، می‌توانید راهنمای مطالعه را با نسخه صوتی و یا متن درس استفاده کنید. به علاوه، درس و راهنمای مطالعه برای استفاده در یک محیط آموزشی در نظر گرفته شده است، اما در صورت لزوم می‌تواند برای مطالعه شخصی نیز مورد استفاده قرار بگیرد.

قبل از تماشای درس

- **آمادگی:** همه مطالب پیشنهادی را بخوانید.

برای تماشا برنامه‌ریزی کنید: در قسمت یادداشت‌های راهنمای مطالعه، درس به قسمتهایی که با تصویر مرتبط هستند تقسیم شده است. از زمان‌هایی که داخل پرانتز در کنار هر قسمت اصلی آمده استفاده کنید تا معلوم شود آغاز و پایان قسمتی که باید تماشا کنید کجاست. درس‌های هزاره سوم مجموعه‌ای است با انبوهی از اطلاعات؛ بنابراین شاید بخواهید مابین بخش‌ها استراحت کنید. وقت استراحت باید در قسمت‌های اصلی برنامه‌ریزی شوند.

• در حین تماشای درس

- **یادداشت بردارید:** از بخش یادداشت‌ها برای دنبال کردن درس و نوشتن نکات اضافی استفاده کنید. بیشتر مطالب اصلی در این یادداشت‌ها خلاصه شده‌اند اما می‌توانید مطالب تکمیلی خود را در این قسمت به آن اضافه کنید. بهتر است جزئیات تکمیلی را برای به خاطر سپاری، تشریح و دفاع از موضوع اصلی یادداشت کنید.
- **تصویر را متوقف و بخش‌هایی را بازپخش کنید:** شاید متوقف کردن تصویر یا پخش دوباره آن در بعضی مقاطع برای نوشتن یادداشت‌های اضافی، مرور مفاهیم دشوار و یا بحث روی نکات مورد علاقه مفید باشد.

• بعد از مشاهده درس

- **سوالاتی برای مرور:** به این سوالات در جاهای خالی جواب دهید. بهتر است به جای اینکه به صورت گروهی به آنها پاسخ دهید، به صورت انفرادی انجام دهید.
- **سوالات کاربردی:** سوالات کاربردی برای تکالیف یا موضوع بحث گروهی مناسب هستند. تکالیف نوشتنی بهتر است برای هر سوال و جواب از یک صفحه بیشتر نشود.

جهت دریافت سایر دروس و راهنمای مطالعه به بخش فارسی خدمات مسیحی هزارهٔ سوم مراجعه کنید:

farsi.thirdmill.org

راهنمای مطالعه

مبانی الاهیات مسیحی: درس ۲

بررسی الاهیات مسیحی

مقدمه

الاهیات مسیحی

ریشه‌ واژه اشاره دارد به:

- آنچه مسیحیان عملاً به آن معتقدند.
- آنچه مسیحیان باید به آن معتقد باشند.

مسائل مربوط به تعاریف

یکی از بزرگترین مسائل: یافتن راه‌هایی برای تشخیص الاهیات مسیحی از الاهیات غیرمسیحی

بسیاری از مدارس الاهیات چنان الاهیات مسیحی و غیرمسیحی را در هم می‌آمیزند که گاهی جدا کردن مسیحیت اصیل از دیگر باورها دشوار می‌شود.

بسیار مشکل است که دقیقاً بفهمیم برای یک الاهیات خالص مسیحی، چه عناصری اساسی محسوب می‌شوند.

تعریف کارآمد

اعتقادنامهٔ رسولان:

من به خدای پدر، قادر مطلق،
خالق آسمان و زمین ایمان دارم.
من ایمان دارم به پسر یگانهٔ او، خداوندمان عیسیای مسیح،
که از طریق روح القدس
در مریم باکره لقاح یافت
و تحت حکومت پنتیوس پیلاتوس
رنج کشید، مصلوب شد، جان داد و مدفون شد؛
به عالم اسفل پایین آمد.
روز سوم از مردگان قیام کرد.
به آسمان بالا رفت و در دست راست خدای پدر قادر مطلق نشست.
او از آنجا خواهد آمد تا مردگان و زندگان را داوری کند.
من به روح القدس،
کلیسای جامع مقدس،

مشارکت مقدسین،
آمرزش گناهان،
قیام مردگان
و حیات جاودانی ایمان دارم. آمین

به خاطر اهدافی که در نظر داریم، همه الاهیات مبتنی بر این اعتقادنامه را به عنوان الاهیات مسیحی به حساب خواهیم آورد.

یگانگی و تنوع

الاهیات در ایمان مسیحی هم یکپارچه است و هم چندگانه.

الاهیات یکپارچه

مسیحیان بر تعدادی از اعتقادات اصلی توافق دارند که آنها را از فرقه‌های دروغین و سایر ادیان جهان جدا می‌کند.

یگانگی آموزه‌ای کلیسا باید یکی از اهداف همهٔ مسیحیان باشد.

مسئولیت ما تقویت یگانگی در حال رشد الاهیاتی در بدن مسیح است.

الاهیات چندگانه

الاهیات مسیحی در عین حال که درجاتی از یکپارچگی دارد، مهم است که بدانیم و بپذیریم درجاتی از تنوع نیز در خود دارد.

محدودیت‌های انسانی

بعضی از تفاوت‌ها به این خاطر به وجود می‌آید که ما نمی‌توانیم با نیرویی برابر تمام حقایق الاهیاتی را بیان کنیم.

مردم باز خرید شده جنبه‌های مختلفی از ایمان خود را اظهار می‌کنند:

- طبق زمینه‌های فرهنگی خودشان
- در پاسخ به نیازهای مشخصی که دارند

گناه و خطا

تفاوت‌ها نتیجه گمراهی افراد یا گروه‌ها در آموزه‌ها، رفتارها و احساسات غلط به وجود می‌آیند.

برای تشخیص اشتباه باید:

- خودمان را مورد انتقاد قرار دهیم و حاضر باشیم هر باور غلطی که وارد الاهیات مان شده کنار بگذاریم.
- آماده کمک به سایر ایمانداران در اصلاح درک الاهیاتی آنها هم باشیم.

سنت‌های مسیحی

تعریف سنت

تعریف منفی

امروز اصطلاح «سنت» معانی بسیار منفی‌ای را تداعی می‌کند چون رابطه‌ی نزدیکی با آنچه که «سنت‌گرایی» می‌خوانیم، دارد.

سنت‌گرایی به جای تکیه بر کلام خدا، مبتنی بر اعتقادات الاهیاتی به سلیقه‌ی بشری است، که معمولاً در طولانی مدت مرسوم شده‌اند.

پیروان مسیح باید سنت‌گرایی را مردود بشمارند زیرا اقتداری که مختص کلام خداست را به عقیده‌ی صرفاً انسانی می‌بخشد.

تعریف مثبت

پولس ایمان مسیحی را به عنوان سنتی می‌نگریست که باید سینه به سینه و نسل به نسل منتقل شود.

سنت الاهیاتی: آموزه، رفتار یا احساس الاهیاتی نسبتاً طولانی مدتی که شاخه‌های کلیسا را از یکدیگر مجزا می‌کند.

- «آموزه، رفتار یا احساس الاهیاتی نسبتاً طولانی مدت» فقط باورهای سال‌ها مورد اقبال و پذیرش در کلیسا قرار می‌گیرند که حقیقتاً شایستگی تبدیل شدن به سنت را داشته باشند.

- «شاخه‌های کلیسا را از یکدیگر مجزا می‌کند.» وقتی گروه‌های ایمانداران دیدگاه‌های مشترکی را در دوره‌ی زمانی طولانی حفظ می‌کنند، این دیدگاه‌ها تبدیل به مسیرهای الاهیاتی مشخص آنها می‌شود.

گرایش‌های سنت‌ها

سنت‌های الاهیاتی مختلف مسیحی گرایش بیشتری به یک یا شاید دو مورد از این سه مقوله دارند:

- آنهایی که بر آموزه تأکید دارند
- آنهایی که بر رفتار تأکید دارند
- آنهایی که بر احساس تأکید دارند

آموزه

- خدمات تعلیمی و آموزه‌های الاهیاتی‌شان هستهٔ ایمان مسیحی آنها را شکل می‌دهد.
- ممکن است به شدت خود را درگیر اختلافات آموزه‌ای کنند.
- معمولاً اصرار بسیار زیادی بر یکپارچگی آموزه‌ای می‌کنند.
- غالباً منجر به عقل‌گرایی می‌شود.

رفتار

- خدمات و برنامه‌های عملی مسیحی آنها، بزرگترین نقطهٔ قوت‌شان است.
- غالباً فهرست‌های بلند بالایی از کارهایی که باید یا نباید انجام داد به اعضای‌شان ارائه می‌دهند.
- غالباً ایمان مسیحی را صرفاً در حد اعمال و رفتار پایین می‌آورند.
- غالباً به شریعت‌گرایی می‌انجامد.

احساس

- عواطف دینی آنقدر باارزش قلمداد می‌شوند که بسیاری از اوقات مقوله‌های دیگر کمتر به چشم می‌آیند.
- نمی‌خواهند خود را درگیر آموزه‌ها کنند یا رفتارهای خاصی به آنها نسبت داده شود مگر اینکه حس بهتری به ایشان بدهد.
- عموماً به وسیلهٔ ابراز احساسات‌شان مشخص می‌شوند.

اهمیت سنت‌ها

هشیاری شخصی

هدف مطالعات آکادمیک جدی کتاب مقدس از زمان روشنگری به بعد، جدا شدن از تعصبات و سنت‌های الاهیاتی بود.

لیبرالیسم مدرن نتیجهٔ به کار بردن این اهداف روشنفکری مدرنیستی در الاهیات است.

هرچه بیشتر و بهتر میراثی را بشناسیم که دائماً در بنای یک الاهیات بر ما تاثیر می‌گذارد، برای ما سودمندتر است زیرا خودآگاهی، به ما توان می‌بخشد تا به ارزیابی و مدیریت بعضی از این تاثیرات پردازیم.

هشیاری نسبت به دیگران

هرگاه دربارهٔ الاهیات با سایر ایمانداران به بحث می‌نشینیم، باید همواره یادمان باشد که درست مانند خود ما، وابستگی‌ها و سنت‌های آنها نیز تاثیر شدیدی بر ایشان دارد:

- بر اعتقادات
- بر برنامه‌ها
- بر اولویت‌ها
- بر نقاط قوت
- بر نقاط ضعف

هرقدر بیشتر در مورد دیگران به این موضوع پی می‌بریم، روابط بینابینی ما می‌تواند پرثمرتر شود.

سنت اصلاح‌شده

ریشه‌ها و تحولات

اصطلاح الاهیات اصلاح‌شده از نهضت اصلاحات پروتستان می‌آید. کلیساهای اصلاح‌شده به طور گسترده شامل گروه‌های زیر می‌شود:

- لوتری‌ها در آلمان
- طرفداران تسوینگلی در زوریخ
- کالونیست‌ها در ژنو

اصطلاح «اصلاح‌شده» بیش از همه برای پروتستان‌هایی کار می‌رفت که عمیقاً تحت نفوذ الاهیات ژان کالون بودند.

برخی نقاط برجسته الاهیات اصلاح‌شده اولیه:

- اعتقادنامه بلژیک، ۱۵۶۱
- پرسش و پاسخ هایدلبرگ، ۱۵۶۳
- شورای کلیسای دورت، ۱۶۱۸-۱۶۱۹
- اصول مصوب دورت
- جان ناکس، ۱۵۰۵-۱۵۷۲
- اعتقادنامه اسکاتلندی‌ها، ۱۵۶۰
- اعتقادنامه وست‌مینستر، ۱۶۴۶
- پرسش و پاسخ مبسوط و موجز وست‌مینستر، ۱۶۴۷-۱۶۴۸
- اعتقادنامه پتیست لندن، ۱۶۴۴

سنت اصلاح‌شده در بخش‌های زیاد دیگری از دنیا نیز پخش شد.

گرایشات

سنت اصلاح‌شده در درجه اول بر راست‌باوری، و در درجه دوم بر راست‌رفتاری تاکید دارد. به استثنای بعضی نویسندگان پیوریتن، به راست‌احساسی توجه زیادی نشده است.

وقتی آموزه و وظیفه، مقوله‌های مورد تاکید باشند و راست‌احساسی عملاً حذف شود:

- تاکیدمان بر آموزه به سمت عقل‌گرایی می‌رود
- تکیه بر وظیفه به سمت شریعت‌گرایی متمایل می‌شود

تمایزات

سولاهای یا یگانه‌های اصلاحات

این آموزه‌ها طبق سنت، در عبارات لاتینی خلاصه شده‌اند که به شکلی کلمه «سولا» (sola) به معنی «یگانه» یا «فقط» در آن گنجانیده شده است.

- سولا اسکریپتورا - کلام خدا تنها قانون مصون از خطای ایمان و زندگی است.
- سولو کریستو - عیسای مسیح تنها میانجی بین خدا و بشر است.
- سولا فیده - خدا ایمانداران را فقط از طریق ابزار ایمان بی‌گناه می‌شمارد نه به هیچ وسیله دیگر مثل تلاش یا کارهای انسانی.

- سولا گراتیا - ما هیچ شایستگی شخصی‌ای نداریم که بتواند در نجات‌مان تاثیرگذار باشد.
- سولی دئو گلوریا - تمامی خلقت و عملکردهای درون خلقت به طور بایسته و نهایی طوری طراحی شده‌اند که فقط خدا را جلال بدهند.

یگانگی کلام خدا

سنت اصلاح‌شده بر یگانگی عهد عتیق و عهد جدید تاکید می‌کند.

بر خلاف الاهیات اصلاح‌شده، دوران باوری جدایی اساسی بین عهد عتیق و جدید را تعلیم می‌دهد.

سنت اصلاح‌شده، تمام کتاب مقدس را معرف یک الاهیات یکپارچه می‌شمارد.

«دو عهد فیض که ذاتا با یکدیگر تفاوت داشته باشند وجود ندارد، بلکه فقط یک عهد وجود دارد که در طرز اجرا متفاوت است.» (اعتقادنامه وست‌مینستر، فصل هفت بخش شش)

آموزه خدا

الاهیات اصلاح‌شده تاکید خاصی بر آموزه خدا دارد.

گرایش الاهیات اصلاح‌شده تاکید بر فراپاشندگی خداست تا حضور مطلق او.

از سال‌های ۱۹۲۰، نهضت بیداری الاهیات اصلاح‌شده در بسیاری از نقاط آمریکای جنوبی و انگلستان ایجاد شده است.

فرهنگ بشری

ریچارد نیبور در کتاب خود به نام «مسیح و فرهنگ» طرز برخورد‌های مختلف مسیحی را به پنج گروه عمده تقسیم‌بندی می‌کند.

- مسیح علیه فرهنگ - فرهنگ شرارت‌بار است و مسیحیان باید از آن دوری کنند.

- مسیح برخاسته از فرهنگ - مؤید فرهنگ است و می‌کوشند مسیح را با آنچه در این دنیا وجود دارد، همساز کند.

- مسیح بالاتر از فرهنگ - در پی ایجاد امتزاج میان مسیح و دنیاست.

- مسیح در تضاد با فرهنگ - دوگانه‌پرستی بین مسیح و دنیا.

- مسیح، دگرگون‌کننده فرهنگ - مسیحیت باید بر فرهنگ‌ها تاثیرگذار باشد.

در دیدگاه نیبور، جهت‌گیری اصلاح‌شده، مسیح را به عنوان دگرگون‌کننده فرهنگ می‌بیند.

اختیار و فرمانی که مسیح به کلیسای خود داد برای رهایی قوم خدا از گناه طرح‌ریزی شد تا این اختیار و فرمان فرهنگی به انجام برسد.

همه ابعاد زندگی باید تحت حاکمیت مسیح قرار بگیرد. همه زندگی دینی است و تحت تسلط دین درست یا دروغین اداره می‌شود.

نتیجه‌گیری

سوالاتی برای مرور

۱. چرا ممکن است توضیح «الاهیات مسیحی» دشوار باشد؟

۲. چرا باید از تعریفی کارآمد که با اعتقادنامهٔ رسولان همخوانی داشته باشد خرسند باشیم؟

۳. چه چیزی باعث یگانگی در بدن مسیح می‌شود؟ چرا مسئولیت داریم یگانگی الاهیاتی را در بدن مسیح ترویج دهیم؟

۴. چه چیزی باعث تنوع در بدن مسیح می‌شود؟

۵. چرا مهم است که در حین مطالعه الاهیات مسیحی، دیدگاهی متعادل در مورد یگانگی و تنوع الاهیاتی داشته باشیم؟

۶. «سنت» چیست؟

۷. سه گرایشی که سنت‌های الاهیاتی مایل به پیروی از آنها هستند را توضیح دهید.

۸. هشیاری شخصی و هشیاری نسبت به دیگران چگونه می‌تواند بر سنت الاهیاتی ما تاثیر بگذارد؟

۹. طرح تاریخی مختصری از تحولات کلیسای اصلاح‌شده با تکیه بر وقایع تاریخی برجسته آن ترسیم کنید.

۱۰. گرایش‌های الاهیاتی سنت اصلاحات چیست؟

۱۱. خلاصه‌ای از هر یک از چهار تمایز سنت اصلاحات را خلاصه‌وار بنویسید.

سوالات کاربردی

۱. آیا باید به تمام آموزه‌های اعتقادنامهٔ رسولان ایمان داشته باشید؟ چرا بله و یا چرا نه؟
۲. یگانگی الاهیاتی تمام ایمانداران چه تاثیری بر برخورد شما با شاخه‌های دیگر کلیسایی دارد؟
۳. سنت الاهیاتی شما چه تاثیر مثبتی بر الاهیات شما داشته است؟ چه تاثیر منفی‌ای داشته است؟
۴. تاکید سنت شما بر چیست؟ نقاط ضعف و قوت این تاکیدها چیست؟ چگونه می‌توانید بدون از دست دادن نقاط قوت، تاکیداتان را برای بهبود نقاط ضعف تغییر دهید؟
۵. بعضی از نقاط قوت و خطرات الاهیات اصلاح‌شده چیست؟ چطور درک‌تان از سنت ممکن است در تشخیص حقیقت از خطا در ورای این درس به شما کمک کند؟
۶. الاهیات اصلاح‌شده مایل است اصرار کند که همهٔ زندگی دینی است. آیا با این ایده موافقید یا مخالف؟ چرا بله و یا چرا نه؟
۷. مهم‌ترین نکته‌ای که از این درس آموختید چه بود؟